

На основу чл. 5. став 1. тачка б, 20. став 2. тачка б. и 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 04/17), чл. 6. став 1. тачка б, 11. и 19. став 1. тачка б. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 63/17) и члана 46. став 10. Закона о електронском новцу („Службени гласник Републике Српске“ број 01/24), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске, на 11. сједници, одржаној дана 29.10.2024. године, д о н о с и

О Д Л У К У

О НАЧИНУ ПРОВОЂЕЊА НАДЗОРА ДРУШТАВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ЕЛЕКТРОНСКОГ НОВЦА И ПРЕДУЗИМАЊУ МЈЕРА НАДЗОРА

1. Опште одредбе

Опште одредбе

Члан 1.

- (1) Одлуком о начину провођења надзора друштава за издавање електронског новца и предузимању мјера надзора (у даљем тексту: Одлука) прописују се поступак и начин провођења надзора над друштвом за издавање електронског новца (у даљем тексту: друштво), предузимање мјера надзора, те обавезе друштва у току и након надзора.
- (2) Одредбе ове одлуке примјењују се у провођењу надзора над друштвима са сједиштем у Републици Српској којима је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) издала дозволу за издавање електронског новца, као и на организационе дијелове друштава чије је сједиште у Федерацији Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине који су добили дозволу за издавање електронског новца надлежног органа у Федерацији Босне и Херцеговине или Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, а који послују у Републици Српској.
- (3) Поред друштава и организационих дијелова друштава из става 2. овог члана, одредбе ове одлуке примјењују се и у случају провођења надзора Агенције над лицима којима је друштво екстернализовало поједине оперативне послове у складу са Законом о електронском новцу (у даљем тексту: Закон).
- (4) Када се ради о хибридном друштву из члана 14. Закона, одредбе ове одлуке односе се само на организациони дио друштва који се бави издавањем електронског новца и обављањем послова из члана 13. став 3. т. 1. и 2. Закона.

Задаци и обим надзора

Члан 2.

- (1) Агенција, у складу са Законом и надлежностима прописаним Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске и прописима донесеним на основу њих, при обављању надзора врши провјеру законитости и квалитета пословања друштва, укључујући организацију, стратегије, политике и процедуре које друштво доноси, те поступке које примјењује ради усклађивања свог пословања са прописима и начелима опрезног пословања и добрим пословним праксама.
- (2) Приликом обављања надзора Агенција оцјењује:
 - 1) усклађеност пословања друштва са законским и подзаконским прописима Агенције донесеним на основу Закона, другим релевантним прописима, као и са стандардима опрезног пословања и добрим пословним праксама,
 - 2) капитал и адекватност капитала друштва,
 - 3) систем управљања у друштву, систем управљања ризицима и систем унутрашњих контрола, рад спољног ревизора,
 - 4) финансијски положај друштва,

- 5) примјену прописа из области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности,
 - 6) примјену прописа из области заштите права и интереса ималаца електронског новца,
 - 7) квалитет, тачност и поузданост извјештајног система друштва,
 - 8) друге сегменте и показатеље пословања друштва који имају утицаја или могу утицати на ефикасно и стабилно пословање друштва.
- (3) Надзор из ст. 1. и 2. овог члана Агенција проводи континуирано, а када оцијени да је потребно проводи појачани надзор пословања друштва, тако што:
- 1) повећава број и учесталост непосредних надзора друштва,
 - 2) налаже додатно и учесталије извјештавање Агенције од стране друштва.

2. Начин обављања надзора

Врсте и начин надзора

Члан 3.

Агенција обавља надзор над пословањем друштва:

- 1) посредним надзором,
- 2) непосредним надзором и
- 3) налагањем мјера надзора.

Посредни надзор

Члан 4.

- (1) Посредни надзор над пословањем друштва Агенција врши континуираним прикупљањем и анализом извјештаја, података и друге документације које друштво доставља Агенцији у складу са Законом и другим законима и прописима донесеним на основу њих, као и других информација и података о пословању друштва са којима Агенција располаже.
- (2) Извјештаји, подаци и друга документација из става 1. овог члана јесу извјештаји које друштво доставља Агенцији са садржајем, у роковима и на начин у складу са законским и подзаконским прописима Агенције, извјештаји спољног ревизора, кореспонденција са друштвом, информације, извјештаји, изјаве које на захтјев Агенције достави друштво, те други доступни извјештаји, информације и обавјештења везани за пословање друштва.
- (3) На основу извјештаја и информација из ст. 1. и 2. овог члана Агенција сачињава периодичну анализу пословања друштва.
- (4) Посредни надзор над пословањем друштва обављају запослени у Агенцији који су за то овлашћени сходно радном мјесту запослења.

Записник о обављању посредног надзора

Члан 5.

- (1) Записник о обављеном посредном надзору друштва сачињава се само када су у поступку посредног надзора пословања друштва утврђене:
 - 1) неправилности и незаконитости у пословању друштва, укључујући неправовремено или нетачно достављање прописаних извјештаја, те других извјештаја и информација на захтјев Агенције и/или
 - 2) постојање основе за предузимање одређене мјере надзора.
- (2) Поступак за сачињавање записника из става 1. овог члана и улагања примједби на исти од стране друштва, те предузимање мјера надзора обављају се на исти начин као и код обављеног непосредног надзора.

- (3) Записник из става 1. овог члана као и додатак записника потписују запослени из члана 4. став 4. ове одлуке, а који су сачинили предметни Записник.

Непосредни надзор

Члан 6.

- (1) Непосредни надзор над пословањем друштва Агенција врши у сједишту друштва и на осталим мјестима у случајевима прописаним Законом, и за предмет може имати цјелокупно пословање друштва (свеобухватни надзор) или одређени дио/дијелове пословања друштва (циљани надзор), те контролу извршења наложених мјера друштву.
- (2) Учесталост и обим непосредног надзора друштва Агенција одређује узимајући у обзир врсту, обим и сложеност услуге издавања електронског новца и профила ризика, као и степен неправилности и неусклађености утврђених у пословању друштва, а водећи се начелом пропорционалности.
- (3) Непосредни надзор над пословањем друштва обављају радници Агенције на основу овлашћења директора Агенције (у даљем тексту: овлашћена лица Агенције).
- (4) Непосредни надзор пословања друштва обавља се:
 - 1) прегледом књиговодствених исправа, пословних књига, помоћних и других евиденција и обрачуна, извјештаја које је друштво обавезно састављати, политика, процедура, осталих интерних аката, друге документације која се односи на пословање друштва у материјалном (папирном) облику и/или облику електронског записа на медију или у облику који захтијевају овлашћена лица Агенције, као и путем контроле адекватности и поузданости информационог система и омогућавања приступа бази података које друштво користи,
 - 2) прибављањем писаних и усмених објашњења од стране одговорних лица, руководилаца, чланова управног/надзорног одбора и других лица друштва.
- (5) Изузетно од става 3. овог члана, Агенција може овластити привредно друштво за ревизију или друго стручно оспособљено лице за обављање појединих задатака у вези са надзором и у том случају та овлашћена лица имају једнаке надлежности и дужности као овлашћено лице Агенције. Трошкове ангажовања привредног друштва за ревизију или другог стручно оспособљеног лица сноси друштво.
- (6) Овлашћена лица Агенције надзор обављају радним даном у току радног времена, а када је то због обима и природе надзора неопходно, надзор могу обављати и изван радног времена друштва.

Обавезе друштва током непосредног надзора

Члан 7.

- (1) Друштво је дужно омогућити овлашћеним лицима Агенције да надзор његовог пословања изврше у сједишту друштва и на осталим мјестима у случајевима прописаним Законом.
- (2) Друштво је дужно да овлашћеним лицима Агенције омогући да изврше надзор пословне документације, финансијских и других извјештаја, те осталих података и евиденције, као и надзор над информационом системом и технологијама које омогућавају рад информационог система у обиму потребном за вршење надзора, на начин и у роковима у складу са одредбама Закона и других закона и прописима Агенције.
- (3) Друштво је дужно да овлашћеним лицима Агенције, на њихов захтјев, стави на увид пословне књиге и документацију у писаној форми, односно електронском облику, као и да им, ради вршења надзора рачунарских програма, омогући приступ свим дијеловима информационог система које друштво користи.
- (4) На захтјев овлашћених лица Агенције друштво је дужно у току поступка надзора обезбиједити:
 - 1) приступ свим просторијама друштва и свим организационим дијеловима, уз поштовање његових безбједносних процедура,

- 2) посебну просторију за обављање послова надзора,
 - 3) копије докумената који су у вези са предметом надзора и увид у оригиналну документацију,
 - 4) непосредну комуникацију са члановима органа управљања у друштву и запосленима у друштву ради добијања неопходних информација и
 - 5) писане одговоре лица из тачке 4. овог става на питања која су важна за обављање надзора.
- (5) Друштво је дужно да именује свог представника/е који ће у току надзора координисати све активности друштва на пружању неопходне помоћи овлашћеним лицима Агенције за несметано обављање непосредног надзора.

Обавјештење о непосредном надзору

Члан 8.

- (1) Најмање 15 дана прије почетка вршења непосредног надзора, Агенција доставља друштву обавјештење о истом, које поред предмета непосредног надзора обавезно садржи податке о планираном почетку и трајању непосредног надзора, преглед документације и информација неопходних за припрему и извршење непосредног надзора (Листа захтјева друштву), као и остале информације у вези са непосредним надзором.
- (2) Изузетно од става 1. овог члана, Агенција може друштву доставити обавјештење о непосредном надзору пред сам почетак обављања непосредног надзора друштва уколико процијени да би његовим обавјештавањем била угрожена сврха непосредног надзора.
- (3) Ако се у току припреме и провођења непосредног надзора користе специјализовани софтверски алати који захтијевају директан приступ информационом систему друштва, обавјештење о планираном непосредном надзору садржаваће и попис овлашћених лица која ће обавити припрему и провођење надзора, период у којем друштво треба осигурати приступ информационом систему друштва, ресурсе које друштво минимално треба да обезбиди за омогућавање приступа информационом систему друштва, те друге информације потребне за припрему и провођење непосредног надзора.

Записник о извршеном непосредном надзору

Члан 9.

- (1) Након обављеног непосредног надзора овлашћена лица Агенције дужна су да сачине и доставе записник о обављеном надзору у року од 20 радних дана од дана завршетка непосредног надзора.
- (2) Дан завршетка непосредног надзора јесте посљедњи дан обављања надзора у просторијама друштва и/или Агенције.
- (3) Достављањем записника друштву сматра се да је исти достављен члановима надзорног/управног одбора, органима руковођења друштва, те руководиоцима и/или запосленим у друштву у чијој је надлежности област која је била предмет надзора и не може се доказивати супротно.
- (4) Директор Агенције може закључком одредити и други рок за достављање записника о обављеном надзору у односу на рок из става 1. овог члана.
- (5) Записник о обављеном непосредном надзору и додатак записника из члана 10. ове одлуке потписују овлашћена лица Агенције која су обавила надзор и сачинила записник.
- (6) Друштво може уложити примједбе на достављени записник у року од 15 дана од дана пријема записника.
- (7) Ако друштво у прописаним роковима не достави примједбе на записник или својим примједбама основано не оспори налазе из записника којима су утврђене неправилности и незаконитости у пословању, Агенција друштву изриче одговарајућу мјеру прописану Законом и овом одлуком.

Додатак записника о извршеном непосредном надзору

Члан 10.

- (1) Када друштво достави примједбе на записник о извршеном непосредном надзору, а Агенција приликом разматрања примједби утврди оправданост истих, овлашћена лица Агенције сачињавају додатак записника који се доставља друштву најкасније у року од 15 дана од дана пријема примједби.
- (2) Ако се разматрањем примједба друштва на записник утврди да оне нису оправдане или да су у одређеном дијелу оправдане у смислу да суштински не оспоравају наводе из записника, Агенција доноси закључак и исти доставља друштву.
- (3) Против закључка из става 2. овог члана није допуштена посебна жалба.

Обустава и прекид поступка непосредног надзора

Члан 11.

- (1) Агенција ће обуставити поступак непосредног надзора ако у појединачном поступку непосредног надзора нису утврђене неправилности и незаконитости у пословању друштва, те ће сачинити записник и закључак о обустави поступка.
- (2) Уколико у току поступка непосредног надзора друштво онемогући да се надзор обави у складу са чланом 47. Закона и чланом 6. ове одлуке, Агенција ће прекинути поступак надзора, те ће сачинити записник и донијети закључак о прекиду поступка непосредног надзора.
- (3) Сматра се да друштво Агенцији није омогућило да обави надзор и није сарађивало са овлашћеним лицима Агенције ако није поступало у складу са чланом 47. Закона и чланом 6. ове одлуке, као и у сљедећим случајевима:
 - 1) ако у одређеном року није доставило све тражене податке и доказе, а нарочито податке којима је друштво дужно да располаже према Закону, подзаконским актима, другим релевантним прописима, те стандардима опрезног пословања,
 - 2) ако намјерно или грубом непажњом достави податке који нису тачни, односно нису потпуни, те
 - 3) ако не достави извјештаје које је дужно периодично да доставља у складу са Законом или подзаконским актима и ако ни на поновљени захтјев Агенције у за то одређеном року не достави тражене извјештаје или податке.
- (4) Када се у току непосредног надзора утврди да постоји претходно питање без чијег се рјешења предметна ствар не може ријешити, а то питање чини самосталну правну цјелину чије расправљање није у надлежности Агенције, поступак се прекида док надлежни орган не ријешити спорно питање.
- (5) Агенција ће сачинити записник и донијети закључак о прекиду поступка надзора, али само у односу на спорно питање из става 4. овог члана, док ће у односу на питање предметног надзора наставити вршење надзора без доношења посебног акта.
- (6) Закључак из ст. 1, 2. и 5. овог члана доставља се друштву, а исто може поднијети жалбу директору Агенције у року од 15 дана од дана достављања закључка.

3. Мјере надзора

Мјере надзора

Члан 12.

- (1) Агенција изриче друштву једну или више мјера прописаних чланом 51. Закона када се у поступку надзора пословања друштва утврди поступање друштва супротно одредбама Закона, прописима Агенције, другим релевантним прописима или стандардима опрезног пословања.
- (2) У надзору над пословањем друштва, Агенција може друштву изрећи сљедеће мјере надзора:
 - 1) дати препоруку,
 - 2) издати писмено упозорење,

- 3) наложити отклањање незаконитости и неправилности,
 - 4) издати прекршајни налог,
 - 5) привремено обуставити издавање електронског новца и извршавање повезаних платних услуга,
 - 6) одузети дозволу.
- (3) Ако Агенција у вршењу надзора над пословањем друштва утврди недостатке или недоследности у пословању, а које немају значај кршења прописа, друштву издаје препоруке за њихово отклањање, ради побољшања пословања, финансијске стабилности и положаја, као и смањења ризика којима је изложено или може бити изложено друштво у свом пословању.
- (4) Препорука садржи рок за отклањање недостатака, односно недоследности из става 3. овог члана, као и рок у ком је друштво дужно да Агенцији достави извјештај о отклоњеним недостацима, односно недоследностима, са одговарајућим доказима.
- (5) Ако Агенција у вршењу надзора над пословањем друштва утврди неправилности, а њихова природа и обим немају значајан утицај и штетне посљедице, може издати писмено упозорење друштву.
- (6) Агенција рјешењем налаже друштву да отклони незаконитости и неправилности утврђене у поступку надзора ако у пословању друштва утврди кршење Закона, као и подзаконских аката Агенције, те уколико друштво не поступи у складу са препоруком и писменим упозорењем Агенције.
- (7) Рјешењем из става 6. овог члана друштву се налаже да спроведе једну или више сљедећих радњи:
- 1) своје пословање усклади са Законом и прописима донесеним на основу Закона,
 - 2) повећа износ капитала, у складу са одредбама Закона,
 - 3) предузме одговарајуће мјере за заштиту ималаца електронског новца, у складу са Законом,
 - 4) разријешити чланове органа управљања, односно одговорно лице друштва, ако поступају супротно одредбама Закона,
 - 5) наложи раскид уговора с лицем коме је екстернализовало поједине оперативне послове ако нису испуњени услови за обављање тих послова утврђени Законом,
 - 6) предузме, односно обустави одређене радње.
- (8) Рјешењем којим се налаже отклањање незаконитости и неправилности Агенција одређује рок за њихово отклањање, као и за достављање извјештаја Агенцији о предузетим мјерама са одговарајућим доказима да су незаконитости и неправилности отклоњене.
- (9) Агенција врши надзор над спровођењем налога и мјера након истека рокова за њихово извршење.
- (10) Агенција може друштву привремено забранити дјелатност издавања електронског новца и извршавање повезаних платних услуга у складу са Законом.
- (11) Агенција доноси рјешење о одузимању дозволе и брисању из регистра друштава у сљедећим случајевима:
- 1) ако утврди да друштво није отпочело са издавањем електронског новца у Републици Српској у року од 12 мјесеци од дана давања ове дозволе или да је престало да издаје електронски новац у периоду дужем од шест мјесеци,
 - 2) ако друштво поднесе захтјев за одузимање дозволе на начин и у роковима како одреди Агенција,
 - 3) утврди да је дозвола дата на основу неистинитих података.

Дискреционо право Агенције

Члан 13.

- (1) Агенција одлучује о мјери коју предузима према друштву на основу дискреционе оцјене:
- 1) тежине утврђених неправилности,
 - 2) показане спремности и способности чланова органа управљања да отклоне утврђене неправилности,

- 3) других битних околности под којима је учињена неправилност.
- (2) Код оцјене тежине утврђених неправилности процјењују се нарочито:
 - 1) степен изложености друштва појединим врстама ризика,
 - 2) утицај учињене неправилности на будуће пословање, односно обављање послова друштва,
 - 3) број утврђених неправилности и њихова међусобна зависност,
 - 4) трајање и учесталост учињених неправилности,
 - 5) законитост пословања, односно обављања послова друштва.
- (3) Приликом оцјене показане спремности и способности органа друштва да отклоне утврђене неправилности и незаконитости, процјењују се нарочито:
 - 1) способност ових лица да идентификују, мјере, прате, процјењују и управљају ризицима у друштву,
 - 2) ефикасност у отклањању раније утврђених неправилности, а нарочито у спровођењу мјера из члана 54. Закона и ст. 6-8. члана 12. ове одлуке,
 - 3) информисаност лица с квалификованим учешћем и органа управљања друштва о тешкоћама у пословању, односно обављању послова тог друштва,
 - 4) степен сарадње са овлашћеним лицима Агенције током надзора.

Управни поступак

Члан 14.

- (1) На основу надлежности утврђених законом, Агенција рјешава у управним стварима примјењујући одредбе прописа којима се уређује општи управни поступак, те правила надзора и струке, ако Законом није другачије одређено.
- (2) У поступку из става 1. овог члана Агенција одлучује рјешењем, које је коначно.
- (3) Против рјешења из става 2. овог члана може се покренути управни спор, те тужба против рјешења не одлаже његово извршење, а незадовољна страна свој имовинско-правни захтјев може остварити у парничном поступку.
- (4) У управном спору против рјешења из става 2. овог члана суд не може у поступку пуне јурисдикције ријешити управну ствар за чије је рјешавање Законом утврђена надлежност Агенције.
- (5) Ако суд поништи рјешење Агенције, права тужиоца ограничавају се на накнаду штете која му је причињена извршењем тог рјешења.

Издавање прекршајног налога и подношење захтјева за покретање прекршајног поступка

Члан 15.

Агенција може издати прекршајни налог или поднијети захтјев за покретање прекршајног поступка, у складу са прописима који уређују прекршајни поступак, уколико утврди да је друштво поступило супротно одредбама Закона и других релевантних прописа.

4. Прелазне и завршне одредбе

Прелазне и завршне одредбе

Члан 16.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: УО-109/24
Датум: 29.10.2024.

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Дејан Кустурић